

Izhaja poljubno najmanj štirikrat na leto. Posamezne številke 15 vinarjev. V „Zvezi“ združena gasilna društva dobivajo „Gasilca“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

GASILEC

Cene enkratnim oglasom:
cela stran 37 kron 60 vin.,
1/2 strani 18 kron 80 vin.,
1/4 strani 9 kron 40 vin.,
1/8 strani 4 krone 70 vin.
Pri večkratnem oglašanju
:: primeren popust. ::

Glasi „Slovenske deželne zveze prostov. gasil. društev na Kranjskem“.

V Ljubljani, dne 31. marca 1913.

Predsedstvene vesti.

Imenik članov in članarina.

Meseca januarja t. l. razposlali smo potom načelnikov gasilskih žup vsem v »Zvezi« združenim gasilnim društvom po tri imenike društvenikov, poštno položnico in pouk o prošnjah za podpore. Gasilna društva, ki izpolnjenega imenika »Zvezi« še niso vposlala, prosimo, naj to takoj store in obenem po poštni položnici odpošljejo članarino (20 vinarjev za člana).

Predsedstvo.

Letno poročilo župnih načelnikov.

Župne načelnike, ki letnega poročila »Zvezi« še niso odposlali, prosimo, da poročilo čimpreje odpošljejo. Tiskovino smo vsem načelnikom žup meseca januarja odposlali, sicer pa je tiskovina pri predsedstvu na razpolago.

Predsedstvo.

Apel gasilnim društvom.

Slednji čas prihajajo pritožbe, da nam zlasti gasilna društva po deželi begajo z različnimi obljubami, pretenji itd.

Gasilna društva pozivljamo, naj se trdno oklepajo »Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« ter naj prezirajo vse zunanje vplive.

Gasilna društva niso ustanovljena, da goje strankarsko propagando in da se pehajo za podpore, marveč, da vrše svoj vzvišani namen.

Predsedstvo.

Gasilski koledar za leto 1913.

Tvrška Mat. Gerber v Ljubljani ima še nad 100 gasilskih koledarjev za leto 1913 v zalogi. Gasilci, sezite po koledarju, čigar čisti dohodek je namenjen jubilejnemu skladu. Cena 50 vinarjev.

Odbor.

Vabilo na občni zbor

»Slovenske deželne zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem« ki se vrši 4. maja 1913 ob 10. uri dopoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo poslovodje: a) tajniško poročilo, b) blagajniško poročilo.
3. Poročilo pregledovalcev računov.
4. Izpremena pravil.
5. Volitev predsedstva: a) načelnika, b) podnačelnika,
- c) štirih odbornikov, č) štirih namestnikov odbornikov.
6. Volitev treh pregledovalcev računov.

7. Volitev zastopnikov v Slovansko gas. zvezo: a) dveh zastopnikov, b) dveh namestnikov.

8. Volitev dveh zastopnikov v tehnični zbor Slovenske gas. zveze.

9. Določitev članarine.

10. Volitev častnih članov.

11. Samostojni predlogi: a) gasilske župe kostanjeviške radi vpeljave enotnega kroja in poveljevanja, b) gasilnega društva v Sodražici radi mesečne izdaje »Gasilca«, c) gasilske župe šišenske glede prijavljanja razpisov deželnega odbora v »Gasilcu«, č) gasilske župe šišenske glede povabila zastopnika deželnega odbora na občne zборе.

V Ljubljani, dne 20. marca 1913.

Za predsedstvo:

Fran Barle, Ces. svetnik **Fran Doberlet,**
namesto vakatnega poslovodje. t. č. načelnik.

Pripomnja: Po § 14 društvenih pravil odpošlje vsaka gasilska župa za vsakih 100 članov dva delegata, pod 50 članov se ne vpoštevata (50—99 = 1, 100—149 = 2, 150—199 = 3, 200—249 = 4, 250—299 = 5, 300—349 = 6, 350—399 = 7, 400—449 = 8 itd.) — Pred občnim zborom je instruktivna vaja pred »Mestnim domom« in pred vajo maša v cerkvi sv. Florjana. Društva, ki se maše udeleže, se zbirajo ob 7. zjutraj pred »Mestnim domom«. Oprava: paradna.

Za katero vrsto brizgalnic naj se odločimo?

Pod naslovom »Bencinmotorne brizgalnice« čitali smo v Gasilcu z dne 11. dec. 1912 članek, ki bi utegnil nepoučenega, površnega opazovalca spraviti do napačnega mnenja, da prekašajo bencinmotorne brizgalnice glede praktičnosti in uporabnosti vse druge brizgalne. Temu pa v resnici ni tako.

Pred vsem je napačna trditev, da se pri bencinmotorni brizgalnici ne opaža toliko različnih sestav kakor pri parni brizgalnici. Znano je namreč, da se bencinove brizgalnice radi nepraktičnosti, zlasti radi svoje kompliciranosti ne morejo prav udomačiti. Njihov sestav zahteva celega strokovnjaka, ki pozna stroj v vseh najmanjših delih; zanesljivo ravnati pa ne more ž njim niti ta! To so pokazale vse dosedanje poskušnje z bencinko in prepričale javnost, da iste še niso tako dovršene, da bi se mogle pri požarih brez zaprek uporabljati.

Skušnja uči! Poslušajmo torej, kako opisje nek odličen večak v gasilski stroki, v hrvatskem »Vatrogasnem Vjesniku« št. 22. pret. leta skušnjo z bencinmotorno brizgalnico.

Opisovatelj pravi:

»Moje mnenje je, da morajo gasilna društva imeti take stroje in pripomočke, pri katerih je izključeno, da bi na gorišču odpovedali; ako pa bi se to vendarle pripetilo, biti mora zapreka taka, da jo moreš takoj najti in odstraniti. Primerjajmo parno brizgalno z bencinmotorno brizgalno in takoj uvidimo prednost, druge pred drugo. Stroji na par so dovršeni, manipulacije ž njimi se privadi lahko vsak lajik in ni strahu, da bi odpovedali, če je konstrukcija dobra. Spominjamo se samo na velikanski požar paromlina v Zagrebu, pri katerem je zagrebška parna brizgalna delovala nepretrgoma tri dni, a pri tem niti enkrat ni odpovedala.

S temi prednostmi pa se bencinmotorna brizgalnica ne more ponašati. Tu je treba usposobljenega osebja; izvežba in spoznava takega stroja je mnogo težja, kakor pri parni brizgalni, in ako brizgalna delovanje odpove, dolgo traja preden najdeš in odstraniš pravi vzrok. Pri takem stroju zadošča kaplja vode ali olja, ki pride na nepravo mesto, da delovanje odpove — in samo večš ter strokovno nabrazen človek more zapreko hitro najti in odstraniti. — Je li pa tak večšak vedno pri rokah, kadar požar izbruhne?

Do tega premišljevanja dovedla me je prisotnost pri poskusu z bencinmotorno brizgalnico v Sisku. Brizgalno so v Sisku preskušali in k preskušnji povabili okoliška gasilna društva. Ker me je stvar zanimala, sem se vabilu tudi jaz odzval.

Brizgalno so pripeljali do obali Kolpe, tako da je bilo od površine vode do sesalnega otvora približno 1 m. Uporabili so 2 sesalni cevi po 2 m z rešetkama. Od brizgalnice je bila položena konopna okolu 300 m dolga cev. Stroj je vodil tovarniški inženir, torej strokovnjak, ki stroj v vseh podrobnostih pozna. Na znamenje z rogom, pričel je motor delovati. Stroj je funkcioniral dobro, toda na naše presenečenje ni došlo niti kaplje vode v stroj in od tod v cevi. Vse se je začudeno spogledalo! Ni preostajalo drugega, kakor delo prekiniti in gospod inženir si je pomagal s tem, da je vlival s škafo m vodo odzgoraj v notranjost stroja, dokler ni bil popolnoma zalit. Še le potem se je moglo delo z uspehom nadaljevati. Ker je konopna cev spuščala vodo, vstavilo se je zopet delo, in morali so zamenjati pokvarjeno cev. Pri nadaljnjem poskusu zopet brizgalnica ni dajala vode in ponovil se je prejšnji nedostatek: nosili so vodo v škaflih iz Kolpe in jo vliвали v stroj.

Ta poskus mi je dal povod za razmišljanje, za katero vrsto brizgalnic naj se odločimo. Omenjena brizgalna je bila brizgalna na bencinski motor, popolnoma nova, vodil jo je tovarniški inženir, ki bi moral zapreko takoj najti in jo odstraniti, pa je rabil blizu pol ure, da je z delom mogel pričeti. — Kaj bi napravili v takem slučaju nevesči gasilci? — Prepričan sem, da je za gasilna društva parna brizgalnica boljša in sigurnejša, ker brizgalne z bencinskim motorjem še niso izpopolnjene.«

V naslednji številki omenjenega lista oglasil se je o tem vprašanju tudi tajnik Hrv. slav. vatrogasne zajednice, g. Mirko Kolarić, ki je med najboljšimi večšaki v gasilstvu. Iz njegove temeljite razprave podajamo samo te-le odstavke:

»Kake važnosti so parne brizgalnice, ki so popolne, priča to, da imajo gasilna društva v večjih mestih, ki so si nabavila gasilske električne in bencinske motore, še vedno parne brizgalne v rezervi. Za gonjo služijo električni akumulatorji ali bencinmotor, za gonjo parne brizgalne par, kot najzanesljivejša moč za gonjo brizgalnic. Parne brizgalne srednje in male velikosti so velike važnosti pri večjih požarih, posebno v krajih, kjer je za gašenje dovolj vode, pa tudi tam, kjer je malo gasilcev in se na gorišču z ročnim brizgalnicami kmalu utrudijo. Oskrba parne brizgalnice je dokaj jednostavna, poraba premoga, petroleja in strojnega olja je majhna in ni tako podvržena poškodbam kakor bencinmotorna brizgalnica. Seveda mora biti parna brizgalnica neprenehoma v redu, kakor tudi navadna brizgalnica, če hočemo ohraniti porabljivo za slučaj požara. Zbog zanesljivosti začelo se je po malem tudi pri nas z

nabavo parnih brizgalnic ter imajo te že gasilna društva v Zagrebu, Osijeku, Djakovu, Karlovcu, Mitrovici, Samoboru, Cvetkoviču, Veliki Gorici in Žireh. Želeti je, da si jih nabavijo tudi druga naša gasilna društva in občine, če jim le količkej razmere in sredstva dopuščajo. Iz navedenih razlogov se za sedaj gasilnim društvom še ne more pripočati nabava bencinmotornih brizgalnic. To moramo prepušiti občinam, ki razpolagajo z obilnimi denarnimi sredstvi, in lahko delajo poskuse. Bencinovi motorji v današnji sestavi so pač dober pripomoček za nekatere vrste industrije, obrta, prometa in avijatike, akoravno se vsled uporabe jako nevarnega bencina često dogajajo nesreče vsled eksplozije in požarja — vendar pa niso zanesljivi za gasilsko službo tako, kot so parne brizgalnice dobrih fabri- katov.«

Iz teh razprav posnemamo, da je vprašanje o bencinmotornih brizgalnicah, v naši sosedni Hrvatski, tako tudi v vseh merodajnih gasilskih krogih drugod še nerešeno in to v prilog parnih brizgalnic.

Čitajoč omenjeni članek v Gasilec, kot Slovan nisem mogel opustiti misli, da prispem k razbistrenju tega za gasilstvo eminentno važnega vprašanja tudi med slovenskim gasilstvom.

Naročati danes bencinmotorne brizgalnice, ko še nikakor niso dovršene, je kolikortoliko — riskirana stvar!

' Nod.

Požiganje trave in suhljadi.

Ker so se zadnja leta spomladi v naših krajih večkrat ponavljali gozdni požari, ki so često povzročili občutno škodo, opozarjamo prebivalstvo na določbe gozdnega zakona, ki predpisujejo občutne kazni onim, ki lahkomišelnost povzročijo kak gozdni požar. Pa ne le samo občutne kazni, temveč tudi povračilo prizadete škode mora plačati oni, ki je zakrivil gozdni požar. Ti požari nastanejo največkrat na ta način, da se v bližini gozdov požigajo pašniki, ne da bi se mislilo na nevarnost za bližnje gozde, dalje da se zanetijo v gozdih ognji pri napravi drv ali stelje, ne da bi se ti ognji pri odhodu iz gozda popolnoma pogasili. Lanski požar na Tolstem vrhu nam je pokazal, kako strahovit lahko postane gozdni požar, ako se razširi na večji obseg gozda. Ljudstvo pa se pri gozdnih požarih tudi prav nič ne ozira na postavne predpise in gre gasit še le takrat, kadar teče voda v grlo. To je tudi največkrat vzrok, da se požari v gozdovih tako razširjajo. Tako ravnanje je popolnoma napačno in nasprotuje obstoječim zakonskim določbam. Ne le oni, ki zapazi ogenj v gozdu, je obvezan to takoj naznaniti posestnikom bližjih vasi, temveč tudi ti so obvezani takoj priskočiti na pomoč in po svojih močeh pomagati, da se požar pogasi ali vsaj omeji. Gasilec je pri gozdnem požaru često treba večje pozornosti kot pri navadnem ognju, ker lahko zabrede v ogenj, da si ne more pomagati. Nešteto krat smo že čitali, da so se ponesrečili gasilci pri gozdnem požaru, da jih je zadušil dim in da so zgoreli.

Deželni gasilski zaklad.

V kranjskem gasilstvu je aktualno prašanje o deželnem gasilskem zakladu. Temu je dal povod kranjski deželni odbor, ki je lani nakazal podpore le 65. gasilnim društvom, 122 pa jih je pustil brez podpore.

Od več strani smo naprošeni, naj priobčimo zakon o dveodstotnem in o enoodstotnem prispevku zavarovalnic. Ustrezamo tej želji.

Zakon o dveodstotnem prispevku se doslovno glasi: Zakon z dne 20. decembra 1884, veljaven za vojvodino Kranjsko, o doneskih, katere plačujejo požarne zavarovalnice in družbe v korist gasilnih straž in v podporo ponesrečenih gasilcev.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

§ 1.

Domače, kakor tudi inozemske požarne zavarovalnice in družbe, katerim je dopuščeno poslovati po naši državi, morajo brez razločka na to, če so delniške ali vzajemne zavarovalnice in družbe, in če je njih poslovanje omejeno samo na zavarovanje proti požarnim škodam, ali če se razteza tudi na druge vrste zavarovalstva, od vseh surovih (brutto) premij, kolikor so jih prejele v dotičnem solničnem letu za premične in nepremične predmete v vojvodini Kranjski proti požarnim škodam zavarovane, vsako leto plačevati donesek **dveh odstotkov v korist gasilnih straž** in v podporo takih gasilcev, katerim se je v službi pripetila nesreča, in v podporo njih vdov in sirot.

Visokost tega doneska se sme v bodoče znižati, ako deželni zbor to sklene.

§ 2.

Iz teh doneskov je založiti poseben zaklad — gasilno-stražni zaklad.

§ 3.

Doneski se izmerijo na podstavi surovih premij, katere je zavarovalnica ali družba prejela iz direktnega požarno-zavarovalnega poslovanja (brez odštetihih pozavarovalnih premij) za predmete, v naši deželi proti ognju zavarovane.

§ 4.

Zavarovalnice in družbe so dolžne, vsaj do **30. aprila** naslednjega leta deželnemu odboru vojvodine Kranjske dati za izmero potrebne računsko-pravilne pripomočke, posebno dokazilo o tem, koliko so prejele premij.

Zavarovalnice in družbe, katere ne dajo za izmero doneskov potrebnih pripomočkov o pravem času, sme politično deželno oblastvo z redovnimi kaznimi k temu prisiliti.

§ 5.

Letni donesek se mora najkasneje v šestih tednih po vročitvi plačilnega naloga plačati deželnemu odboru.

Zaostale doneske smejo politična oblastva izterjati s politično eksekucijo.

§ 6.

Te doneske izmerjati, pobirati in upravljati, kakor tudi razdeljevati je **dolžan** deželni odbor, ki mora k svojim obravnavam o njih izmeri in razdelitvi privzeti dva zastopnika vdeleženih zavarovalnic s posvetovalnim glasom.

§ 7.

Te doneske je **razdeliti med prostovoljne gasilne straže**, kakor tudi med občine, katere vzdržujejo službene gasilne straže, in smejo se porabiti za vzdrževanje že obstoječih ali za osnovanje novih gasilnih straž, za nakup občinskega gasilnega orodja in v podporo v službi ponesrečenih gasilcev in njih vdov in sirot.

§ 8.

Do doneskov, plačanih v namen, ki je omenjen v § 7., imajo pravico gasilne straže in občine samo tedaj, kadar nimajo dovolj svojih pomočkov, da bi pokrile svoje stroške; potem ubožni gasilci, kateri se ponesrečijo v službi, ali kateri vsled tega tako obole, da začasno ali nikoli več niso zmožni služiti si svojega kruha. Isto pravico do doneskov imajo zapuščeni rodbinski udje, kateri so s ponesrečenim gasilcem izgubili svojega rednika.

§ 9.

Doneske za službene gasilne straže prejemajo vselej dotične občine.

To velja praviloma tudi o prostovoljnih gasilnih stražah.

Izimno se smejo taki doneski naravnost gasilnim društvom izplačati takrat, kadar ta društva svoje stroške vse

ali vsaj njih večji del plačujejo brez občinske pripomoči, in kadar je v pravilih določeno, da društveno premoženje, ako bi gasilno društvo prenehalo, pripade občini.

§ 10.

Občine in društva, katere iz gasilno-stražnega zaklada prejmo doneske, dolžne so o njih pravoredni porabi deželnemu odboru položiti račun.

§ 11.

Ta zakon stopi v veljavo s 1. dnem januarja 1885. leta.

§ 12.

Mojemu ministru notranjih stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

V Budimpešti, dne 20. decembra 1884.

Franc Jožef m. p.

Taaffe m. p.

Zakon o enoodstotnem prispevku:

Zakon z dne 28. oktobra 1911, veljaven za vojvodino Kranjsko, s katerim se prenamejajo §§ 1, 2, 6, 7 in 8 zakona z dne 20. decembra 1884, dež. zak. št. 17.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

§§ 1, 2, 6, 7 in 8 zakona z dne 20. decembra 1884, dež. zak. št. 17, o doneskih, katere plačujejo požarne zavarovalnice in družbe v korist gasilnih straž in v podporo ponesrečenih gasilcev se v sedanjih besedi razveljavijo in se odslej glase:

§ 1.

Domače kakor tudi inozemske požarne zavarovalnice in družbe, katerim je dopuščeno poslovati po naši državi, morajo brez razločka na to, če so delniške ali vzajemne zavarovalnice in družbe in če je njih poslovanje omejeno samo na zavarovanje proti požarnim škodam ali če se razteza tudi na druge vrste zavarovalstva, od vseh surovih (brutto) premij, kolikor so jih prejele v dotičnem solničnem letu za proti požarnim škodam zavarovane premične in nepremične predmete v vojvodini Kranjski, vsako leto plačevati donesek **dveh odstotkov v korist gasilnih straž**.

Istotako morajo plačevati požarne zavarovalnice in družbe enak donesek **enega odstotka**, čigar dohodek je namenjen izključno le v podporo v službi ponesrečenih gasilcev in njihovih ostalih rodbinskih udov, v poravnanje zavarovalnine za odgovornost gasilnih straž in pa za odškodnino za konje, ki so oboleli ali pa ponesrečili, ko so vozili k požarom, ali za poškodovano orodje.

§ 2.

Ti doneski tvorijo poseben zaklad — gasilno stražni zaklad, pri katerem je dve- in enoodstotne doneske med seboj ločeno zaračunavati.

§ 6.

Dve- in enoodstotne doneske odmerja, pobira in upravlja kakor tudi razdeljuje deželni odbor.

§ 7.

Dveodstotne doneske je porazdeljevati med prostovoljne gasilne straže kakor tudi med občine, katere vzdržujejo službene gasilne straže in se smejo porabljati za vzdrževanje že obstoječih ali za osnovanje novih gasilnih straž ali za nakup občinskega gasilnega orodja.

Kako je porabljati enoodstotne doneske, določa pravilnik, ki ga bo izdal deželni odbor v sporazumljenju s političnim deželnim oblastvom.

§ 8.

Pri razdeljevanju dveodstotnih veljaj za pravilo, da imajo pravico do prispevka le tiste občine in gasilne straže, ki nimajo dovolj svojih sredstev, ki vzdržujejo svoje orodje v primernem stanju in sploh primerno delujejo.

Člen II.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko se razglasi.

Člen III.

Mojemu ministru za notranje reči je naročeno, ta zakon izvršiti.

Dunaj, dne 28. oktobra 1911.

Franc Jožef s. r.

Wickenburg s. r.

Društvene in župne zadeve.

Gasilska župa Kranjska je imela dne 9. marca 1913 odborovo sejo. Med drugim je odbor razmotrival prašanje o podporah iz gasilskega zaklada in o pomoči gasilskih društev izven domače občine. Nekatera društva so sprejela predlog, da se omeje v slučaju požara samo na domačo občino. Kaj k temu porečejo zavarovalnice in zavarovanci, gasilstvo ne more za to.

Gasilska župa kostanjeviška je imela odborovo sejo. Načelnik zveze konstatuje, da so vsa ondotna gasilna društva prezrta pri razdeljevanju podpor iz gasilskega zaklada. Z ozirom na to izrazi odbor energičen potest proti načinu razdeljevanja podpor ter sklone delati z vsemi dopuščenimi sredstvi na to, da se prispevki zavarovalnic in zavarovancev med gasilna društva razdeljujejo nepristransko in pravično.

Gasilska župa šentvidska nam je vposlala vestno sestavljen pregled o delovanju in premoženju v župi združenih gasilnih društev. Po pregledu ima župa 7 društev z 225 člani. Društva so pri požarih delovala 43krat, vaj so imela 30, odborovih sej pa 31. Denarnega prometa so imela društva 35.819 K, premoženja 26.208 K. Vsa društva so imela l. 1912. v navzočnosti župnega načelnika občne zборе.

Gasilska župa postojniška je imela dne 16. marca t. l. v Postojni odborovo sejo. Poleg običajnih točk je bil na dnevnem redu tudi razgovor o povrnitvi stroškov za pomoč v sosednih občinah. Po vsestranskem razmotrivanju je bil sprejet predlog, da se dogovore posamezna društva z županstvi. Župni načelnik tovariš Petrič je po odborovi seji na kratko, toda poučno predaval o požarih vobče, zlasti pa o gozdnih požarih. Zborovanje je počastil s svojo prisotnostjo postojniški okrajni glavar in en zastopnik »Deželne zveze«.

Gasilno društvo na Vačah (v gasilski župi litijski) je imelo dne 26. januarja 1913 pod vodstvom župnega načelnika tovariša Lajovica po več letih svoj občni zbor. Starih članov je prišlo na občni zbor še dvanajst, 18 pa je bilo sprejetih novih članov. Pri volitvi odbora je bil izvoljen za načelnika trgovec Ivan Kristan, za podnačelnika trgovec Jakob Grilec.

Občni zbor prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Kranju se je vršil v nedeljo, dne 12. januarja 1913 v mestni dvorani ob udeležbi 41 izvršujočih članov. Načelnik Janko Sajovic konstatira sklepčnost in otvori zborovanje. Pred vsem pozdravi navzoče zborovalce, v prvi vrsti častnega načelnika Karola Jägerja in častnega člana Franca Eržena, ter se spominja v preteklem letu umrlih izvršujočih in podpornih članov, kakor tudi preminulega nepozabnega in prezasluženega tovariša Frana Ks. Trošta, poslovodje deželne gasilske zveze in nadučitelja na Igu, katerega zasluge na polju slovenskega gasilstva so neprecenljive, ter prosi navzoče zborovalce, da se v znak sožalja dvignejo raz sedeža in da se ta čin pietete zabeleži v zapisnik občnega zbora. Tajnik Jurij Depoli poroča, da je v preteklem letu odbor sklepal v 5. sejah. Požarov je bilo 4. Reševalni oddelek je nastopil v 5. slučajih. Skupnih vaj je bilo 6, in skupnih nastopov 19. Nadalje poroča, da je odbor naprosil zavarovalnice za podporo v pokritje stroškov, nastalih vsled poškodovanja gasilnega

orodja pri požarih, ter da je prejel primerne podpore od naslednjih zavarovalnic: »Dunav«, »Graška vzajemna zavarovalnica« in »Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani«. Tudi poroča, da je odbor prosil za podporo iz deželnega gasilnega zaklada, kateri prošnji pa deželni odbor ni ugodil. Končno še omenja, da šteje društvo 7 častnih, 68 podpornih in 54 izvršujočih članov. Blagajnik Ivan Pirc poroča, da iznašajo skupni prejemki v letu 1912 K 1931.19, skupni izdatki pa 2101.53, in da iznaša društveno premoženje v gotovini K 1517.21. Volitev je sledeča: Janko Sajovic, načelnik, Karol Depoli, podnačelnik, Jurij Depoli, tajnik, Ivan Pirc, blagajnik in vodniki: Franc Špenko star., Karol Ažman, Anton Drukar in Franc Holz hacker; namestniki pa: Anton Bidovec, Ivan Rakovec, Lovro Grohan in Franc Špenko st. Ker se ne zgasi nihče k slučajnostim, zahvali se načelnik navzočim za udeležbo, jih navdušuje na skupno in složno delovanje ter jih prosi, da ga tudi v naprej z isto vnemo in vztrajnostjo podpirajo v tem težavnem, toda plemenitem poklicu v korist svojemu bližnjemu, kakor doslej. Končno se spominja načelnik Najvišjega zaščitnika gasilstva Njega Veličanstva našega presvitlega cesarja ter veli navzočim zborovalcem, da mu zakličejo trikratni »Slava«, na kar zaključijo zborovanje.

Predpusna veselica, ki jo je priredila Radovljiška požarna bramba, je jasno pokazala, kako splošno priljubljeno in spoštovano je to društvo. Človekoljubni namen in vzvišena naloga, ki jo vrši to društvo pod svojim geslom: bližnjemu na pomoč — je združil tako mnogobrojno in pestro družbo, da so bili obširni prostori znane Kunstljeve restavracije, ki jo sedaj kaj spretno vodi njeni novi posestnik Pavlin, tako polni, da bi zamanj iskal prostorčka, kjer bi se lahko malce udobneje usedel. V kratkem času je zavladovala po vseh prostorih ona zadovoljna veselost, da je na mah zginila vsa razlika med stanovi in starostjo. Med posetniki veselice smo opazili med mnogimi odličnjaki tudi c. kr. okr. glavarja g. Župneka, domačega župana g. Robleka, dalje župana iz Kamne gorice g. pl. Kap-pusa, g. Pogačarja, župana iz Predtrga. Kaj častno je bila zastopana bližnja in daljna okolica. Uspeh je tako v gmotnem in moralnem oziru zadovoljiv.

Požari.

Velik požar. V Stranah, župnija Hrenovica, je pogorelo sedmim gospodarjem. Požigalca so prijeli. Požigalec je že pred časom poizkušal zažgati, pa takrat ga je prepodil nočni čuvaj.

Dva požara. Iz Roba: V sosednji vasi, pri Ambroži, je v noči od 28. na 29. marca ob 2. uri zjutraj začelo goreti, in sicer: kozolec z osmimi okni posestnika Jožefa Pečka; nabasan je bil še ves s senom in steljo, pod kozolcem so pa bili vozovi in drugo gospodarsko orodje, katero je vse uničil požar. Kako je nastal požar, se še ni dognalo. Posestnik je bil zavarovan samo za malo vsoto 200 K, škode je pa nad 2000 K. Ko je pričelo goreti, so bili domači ljudje in sosedje v najbolj trdnem spanju, šele iz sosednih vasi so zapazili požar in hiteli domače klicati in pomagati varovati bližnja poslopja. — Drugi požar je nastal v nedeljo v gozdu v Gradiškem vrhu ob 1. uri popoldne. K sreči je prihitelo gasit mnogo ljudi, drugače bi bil ves gozd uničen. Zažgal je neki mož, ki je šel skozi gozd in si pipo nažgal, še gorečo vžigalico pa vrgel v suho travo.

Požar. V Čvinkovcu pri Šoštanju je bil te dni velikanski požar. Začelo je goreti pri posestniku Pušniku. Škode je nad 14.000 K, zavarovalnine pa le 2000 K. Da ni prihitela na lice mesta požarna bramba in na stotine ljudi, bi bil zgorel ves Cirkovec, kajti vel je hud veter. Požar je povzročila iskra, ki je odletela iz dimnika na slamokrito gospodarsko poslopje.

Velikanski požar v papirnici Gratwein. Dne 3. t. m. ob pol 11. uri zvečer je trobentanje požarnih rogov v Gratweinu in v Gratkornu pri Gradcu naznanjalo, da gori

papirnica Leykam Josefsthalske družbe v Gratweinu. Prvi trenotek se je mislilo, da gori cela velikanska tvornica, a dejansko je gorelo le dvoje poslopij velikanske tvornice. Ob 10. uri 15 minut so zapazili, da šviga plamen iz enega velikanskih papirnih skladišč. Tvorliška požarna bramba je takoj gasila, a požara, ki se je strašno hitro širil, ni mogla zadušiti, marveč zažgalo se je tudi drugo skladišče papirja. Zgoreli sta skladišči papirja, ki je vsako 60 m dolgo in 10 m široko. Eno skladišče je iz lesa zgrajeno, ki je hitro gorelo; drugo skladišče je zidano, a tudi tu je papir hitro gorel. Več kilometrov daleč je bilo svetlo kakor podnevi. Požarna bramba gorečih skladišč ni mogla rešiti in je delovala zgolj nato, da je požar omejila, kar se ji je posrečilo. Skladišči sta popolnoma zgoreli. Zgorelo je 200 do 300 železniških voz papirja, a je škoda večinoma po zavarovanju pokrita.

Največje gledališče v Belgiji zgorelo. Največja gledališčna in cirkuška zgradba v Belgiji, t. j. Alhambra v Antwerpnu, v kateri je bilo prostora za 10.000 gledalcev, je te dni do tal pogorela. Požar je nastal v prostoru za dekoracije za časa predstave, vendar ni nihče ponesrečil. Vsled požara je pretiela velika nevarnost tudi staremu muzeju, ki stoji gledališču nasproti in je poln neprecenljivih flandrijskih umetnin in dragocenosti; gasilci so vso svojo skrb obrnili temu poslopiju in ga res obvarovali vsake škode.

Ogenj. Pred nekaj dnevi je pogorela hišica Ivana Grlija v Harjah pri Postojni. Zgorelo je tudi več mizarskega orodja. Škoda znaša okroglo 1000 K. Ogenj je nastal vsled slabega dimnika. — V Predolah, občina Račna pa je pogorelo gospodarsko poslopije posestnika Nučiča. Zgorelo je tudi mnogo krme in nekaj poljedelskih strojev. Škoda znaša čez 2000 kron. Ogenj je zanetil štiriletni posestnikov sinček, ki se je igral na skednju z vžigalicami.

Ogenj. Iz Mošnj na Gorenjskem nam poročajo: Dne 13. februarja je pričelo nenadoma goreti okrog 7. ure zvečer pri »Šutaju« v Grabnu — Mošnje. Ker je pihal takrat jako hud veter, je bila vsa vas Mošnje v veliki nevarnosti, da ne postane žrtev ognja. K sreči so prihiteli k požaru poleg domačega gasilnega društva še vrli gasilci iz Begunj in Leš in so po kratkem, a trudapolnem naporu udušili ogenj in obvarovali, da se niso užgala sosednja poslopja. Pogorel je edino hlev in nekaka kašča. Ogenj je nastal na prav poseben način. Gospodarju je ime Valentin in ker je bil ravno predvečer pred godom, so mu prišli sosede »lofirat«. Da bi bila slavnost večja, sta navrtala dva fanta v bližini ležeč panj, ga napolnila s smodnikom in — pok, strel je šel v streho in gospodar je imel za god najlepši kres.

Ogenj v Studenem pri Postojni. Veliki petek ponoči je zgorelo posestniku Iv. Milavec št. 15 vse gospodarsko poslopije; tudi sena do 300 centov. Škode je čez 4000 K. Zavarovan je bil le za malo svoto. Kako je nastal ogenj, se ne ve. Ker je začelo goreti v skednju, se sumi, da je moral kdo nalašč zažgati.

Koroški deželni poslanec pogorel. Dne 3. marca popoldne ob 10. uri je začelo goreti gospodarsko poslopije koroškega deželnega poslanca Franceta Kirschnerja v Gosposveti. Požarne brambe so ogenj omejile in pogasile. Na pogorišče sta prihitela koroški deželni predsednik baron Fries-Skene in celovski glavar vladni svetnik Rainer. Škoda znaša 30.000 K.

Nesreča in požar. V Stolovniku pri Rajhenburgu so te dni zgorela gospodarska poslopja posestnika Martina Zemljaka. Škoda znaša okrog 15.000 K, zavarovalnina pa samo 700 K. Ogenj je zanetil štiriletni otrok, ki je v listnici zažgal kup slame. Pri gašenju se je udrlo tramovje na 14letnega domačega sina Martina. Dobil je nevarne opekline in so ga morali takoj spraviti v bolnišnico v Krško.

Ogenj v Konjicah. V torek, dne 4. marca predpoldne je nastal ogenj pri svinjskih hlevih na »mauti« pri c. kr. finančnih stražnikih baje vsled žarečih ogljev, katere so otroci vrgli med pepelom v neko slamo. Zgoreli so hlevi in drvarnica.

Literatura in kritika.

Vatrogasni koledar 1913. Mirko Kolarić in Bogumil Toni sta ob Novem letu 1913 izdala peti hrvatski gasilski koledar, ki je marljivo in vestno sestavljen ter je vsakemu hrvatskemu gasilcu priročna in nepogrešljiva knjižica. Koledar ima poleg koledarskega dela poučni del, društveni šematizem in beležni del. V poučnem delu je opisan naš rajni Trošt in opis popolnjuje njegova doprsna slika. Cena 1 krona.

Sbornik hasičsky kapesni (žepni) kalendář na r. 1913. Zveza čeških gasilskih društev kraljestva češkega je izdala zbornik za l. 1913, priročno knjižico, kateri je priložena v posebni knjižici statistika češkega gasilstva. Koledar je uredil Josip Machaček ter je priročna in poučna knjižica, ki bo slehernemu slovanskemu gasilcu dobro služila. Cena 1 krona 20. vinarjev.

Česky hasič rodinní kalendář. Ta koledar je izdala »Česka gasilska zveza« za leto 1913. Koledar je namizna knjiga, ter obsega obilo poučne in zabavne tvarine. Cena 1 krona.

Letno poročilo dunajske reševalne postaje za leto 1912 je ravnokar izšlo v obliki knjige, ki obsega 120 strani. Knjiga obsega statistični in finančni del ter je zlasti za mestna gasilna društva poučna.

Letno poročilo graškega gasilnega in reševalnega društva za l. 1912, t. j. sedeminštirideseto letno poročilo nam je ravnokar došlo. Poročilo je vzgled marljivega delovanja.

Razne stvari.

Dr. Rihard Bergmann, načelnik Zveze slovenskih prostovoljnih požarnih bramb za Spod. Štajersko, se je dne 2. aprila t. l. poročil z gospico Olgo Potočnikovo. Častitamo.

Za jubilejni sklad nam je poslal tajnik dobračevskega gasilnega društva tovariš Strlič 3 K iz nabiralnika Blažičeve in Gostiševe gostilne. Gasilci, posnemajte tovariša Strliča.

Moteni ples gasilcev. Čuden ples so imeli gasilci v Švarcavi. Komaj so se zbrali ter začeli plesati, je začelo goreti v Guntramu. Gasilci so prenehali plesati ter se odpeljali gasit. Ko so požar pogasili, so se vrnili ter zopet začeli plesati. Tedaj pa so jih pozvali ravno v nasprotno stran gasit. Gorelo je posestvo kmeta Spaunfäbla. Oba požara so zlikovci nalašč zanetili, da bi gasilci ne mogli plesati.

Pogovori.

Tovarišu I. L. v D.: Vaši želji rade volje ustrezemo. Zadnje številko »Gasilca« smo odposlali.

Tovarišu H. Z. v T.: Za silo smo Vaši želji ustregli. V kratkem priobčimo v »Gasilcu« članek o postopanju gasilcev pri požarih, kjer so speljane električne žice.

Tovarišu N. U. v Š.: Vaši želji glede kršenja discipline smo po možnosti ustregli. Žal nam je, da nimamo močnejših sredstev kot pouk in svarilno besedo.

Tovarišu J. T. v M.: Na Kranjskem doslej eksistujeta le dve gasilski zvezi: Slovenska deželna zveza prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem in pa kočevska zveza. Res je, da je par gas. društev naznanilo s tiskovino izstop iz »Zveze«, toda to so društva, ki jih v »Zvezi« niti ni (Grosuplje) in pa par društev, ki se letos prvič čitajo v koledarju.

Tovarišu I. J. v D.: Na osebne napade v listih ne odgovarjamo.

Jubilejna ustanova

cesarja Franca Jožefa I. za onemogle in ponesrečene gasilce, oziroma njih vdove in sirote ima 7283 K 36 vin. premoženja. Ustanova se je doslej podelila že enajstim gasicem, ozirom vdovam v znesku po 60 K. Gasilci, nabirajte še nadalje prispevke za to ustanovo ter jih pošiljajte zveznemu predsedstvu, ki jih plodonosno nalaga v hranilnico.

Predsedstvo.

Gasilski koledar za leto 1913.

uredil Fran Barle je izšel in se dobiva po 50 v
- - - - pri M. Gerberju v Ljubljani. - - - -

Gasilci sezite po koledarju, čigar čisti dohodek je namenjen Gasilski ustanovi. Naročila sprejema tudi zvezni odbor.

Jernej Ložar, Ljubljana

krojaški mojster - Sv. Petra cesta 22

priporoča

svojo krojaško delavnico za izdelavo
uniformskih oblek
za požarno brambo.

Solidno delo.

Fini kroj.

Točna postrežba. Nizke cene.

Alojzij Zmitko

v Lounech na Češkem

priporoča

gasilnim društvom lično izdelana
signalna trobila.
Lastna izdelovalnica trobil.

Pozor! ::::::::::::::: Pozor!

Gasilna društva!

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh potrebščin za gasilna društva kakor:

pasove, naramnice, rokavice, signalne rogo-ve, hupne

piščalke, vrvice, vrvi za plezalce, cevi, cevne obveze

čelade, čepice, sekirice, kuple zlate in usnjate

ovijaki, bakle, platneni vedri, cvilih itd.

Sploh vse v gasilna društva spadajoče predmete. Vzorci cevi, kakor cvilih za delavne obleke na razpolago. — Dalje, prevzema tvrdka tudi popravilo poškodovanih čelad in sekiric!

Obilnim cenjenim naročbam se priporoča

■ **Benedikt & Co.** ■

Ustanovitev tvrdke 1830.

Ljubljana. ::::::::::::::: Ljubljana.

Ustanovljena leta 1869.

Mnogoštevilnokrat odlikovana tovarna gasilnega orodja tvrdke

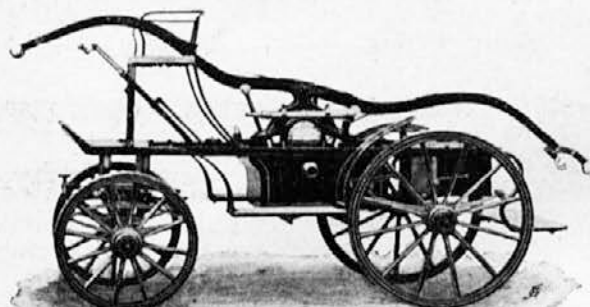
Konrad Rosenbauer
v Lincu ob Donavi.

Zastopnik

Fran Samsa v Zagrebu

Gunduličeva ulica št. 21.

Telefon števil. 1586.

Priporoča se vsem cenjenim gasilnim društvom, občinam in tovarnam za cenjena naročila vseh potrebščin

gasilnih predmetov.

Bencinmotornih brizgalnic najnoveji sestav, koji vse ostale prekaša, parnih brizgalnic, voznih brizgalnic, patentirano snemalko „Triumf“. Velika zaloga predmetov za osobne opreme, sanitetno orodje, izvrstne cevi, čelade, pasove, elegantne sekirice, čepice itd.

Najpovolnejši plačilni pogoji.

Največja slovenska hranilnica! Mestna hranilnica Ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3
je imela koncem leta 1912 **660 milijonov kron denarnega prometa**, **42 milijonov kron vlog in 1 milijon 330 tisoč kron rezervnega zaklada**. Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade**.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Učiteljska tiskarna

..... v Ljubljani .....

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
Frančiškanska ulica šte. 6

priporoča slavnim županstvom ter vsem
:: c. kr. in drugim javnim uradom svojo ::

☞ **popolno zalogo** ☞

☞ **uradnih tiskovin** ☞

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje **hranilnih knjižic**; slavnim gasilskim, narodnim in drugim društvom v izvrševanje **vabil, pravil, plakatov, diplom**, ki jih izvršuje v navadnem ali v :: večbarvnem tisku najokusneje. ::

Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Jamstveni zaklad 440 milijonov kron.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali

v Trstu

največja avstro-ogrske države, zavaruje na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. Tekom leta 1912 se je zavarovalo pri njej 21.380 oseb za kapital 182 milijonov kron.

Zavaruje tudi škode **po požaru, tatarskem ulomu, na steklu, prevozu blaga**; dalje sprejme zavarovanje za **točo, zoper telesne nezgode, za zakonito jamstvo, za kavcijo in zoper poneverbo** (defraudacijo).

Glavni zastop v Ljubljani
Marijin trg - Sv. Petra cesta,
v lastnem domu.

Ustanovljena leta 1831.

Zavarovana glavnica na življenje 1270 milijonov kron.

Izplačane odškodnine 1100 milijonov kron.

Adalbert Kassig

Ljubljana, Židovska ulica

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic.

Priporoča svojo največjo zalogo raznovrstnih uniformskih predmetov za gasilna društva. Posebno opozarjam na moje nepremočljive naramnice za moštvo, ki ohranijo vedno svojo obliko. Največja zaloga vsakovrstnih uniformskih predmetov za uradnike, vojake, železničarje, orožnike itd. Prodaja častnih kolajn in jubilejnih križcev, prodaja raznih trakov za častne znake.

Ceniki uniformskih predmetov za gasilna društva zastoj in poštine prosto.

Nakup vsakovrstnih kož od divjačine po najvišji ceni.

Lastna delavnica.

Postrežba točna.

Cene nizke.

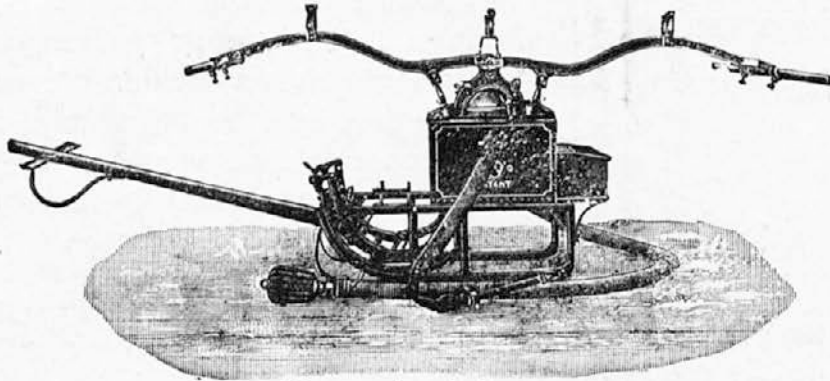
Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

(D. z o. z.)

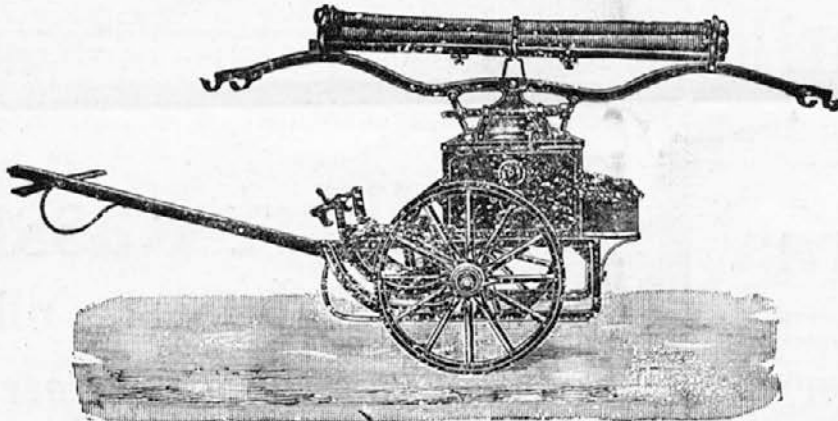
Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem.

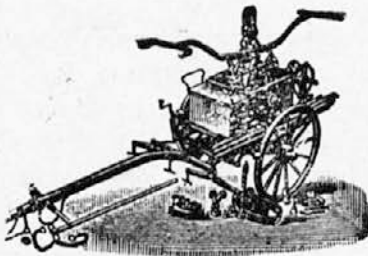
Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovite kraje. En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.

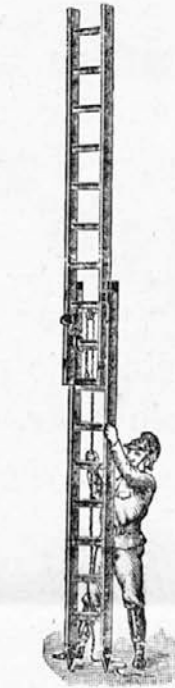
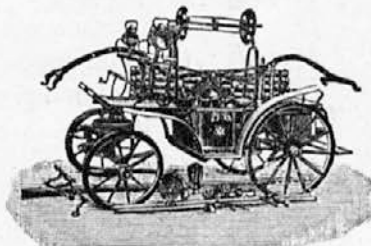
Kot sančna brizga.

Kot dvokolna vozna brizga.

Brizgalnice in vodonoši, dvokolesne in štirikolesne ali nosilne.

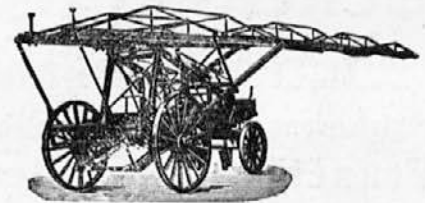

Raztegnjena.

Sklopljena.

Nosilne premikalne lestve.

Dvokolesne in štirikolesne premikalne lestve.

Strešne in kljukaste lestve.

Vsakovrstne osebne oprave.

Cevi, konopne in lanene, sirove ali gumirane. Normalna spojila vijakov avstrijske gasilske zveze.

Popolna garancija! Nizke cene! Najuspešnejše delovanje! Lahki plačilni pogoji!